

Nr 267.

Av herr **Wiklund** i Byske, om *beredande av befogenhet för exekutionsbiträde och fjärdingsman att i vissa fall meddela beslut om införsel i avlöning m. m.*

Lagen om införsel av den 14 juni 1917, som ju tillkom för att möjliggöra uttagande av vissa underhållsbidrag och därför formulerades i överensstämmelse med denna sin uppgift, blev genom tillägg den 31 december 1918 tillämplig jämväl på indrivning av resterande utskylder och allmänna avgifter. Dessförinnan uttogos restförda utskylder i stor utsträckning genom utmätning av avlöning jämlikt 75 § utsökningslagen. Detta förfaringssätt hade praktiserats under årtionden och utförts närmast i överensstämmelse med det tillvägagångssätt, som nu tillämpas vid införsel.

Ehuru beslut om införsel för restförda utskylder alltså i realiteten endast utgör en fortsättning på det förfaringssätt, som tidigare tillämpats vid utmätning av avlöning, och fastän det är betydligt enklare att meddela beslut om införsel än det tidigare var att förrätta utmätning av avlöning, så har å de flesta orter exekutionsbiträde likväl icke ansetts behörigt att meddela beslut om införsel. Lagen tolkas då strängt efter ordalagen så, att endast utmättningsman personligen är behörig att meddela dylikt beslut.

Denna tolkning är dock icke allmänt vedertagen. Flera exekutionsmyndigheter och utmättningsmän anse lagtexten icke lägga hinder i vägen för exekutionsbiträde att meddela beslut om införsel. I Göteborg, Malmö och några andra orter har det sålunda aldrig ifrågasatts annat än att införselbesluten skola kunna undertecknas jämväl av exekutionsbiträdena. I Stockholm, där man jämväl tolkar lagen rent formellt, utlåna utmättningsmännen — uppborrdskommissarierna — sina namnstämplor till uppborrdsmännen, som efter gottfinnande stämpla tusentals blanketter till införselbeslut in blanko. De sålunda in blanko namnstämplade blanketterna användas därefter av uppborrdsmännen fullt självständigt. Vad som skrives på de i förväg stämplade blanketterna har vederbörande utmättningsman i de flesta fall ingen som helst vetskap om, förrän långt efter det förrättningen verkställts och slutförts. Då uppborrdsmännen således självständigt avgöra, när införselåtgärd skall tillgripas, huru stort belopp, som skall innehållas av den restskyldiges avlöning och till och med få bestämma storleken av det belopp, som skall lämnas kvar till gäldenärens utkomst, torde det vara uppenbart, att det är uppborrdsmännen och icke ägarna till namnstämplarna, som i realiteten besluta om införsel. Här omnämmt förfaringssätt att in blanko stämpla införselblanketter har givetvis tillkommit därför, att utmättningsmännen i Stock-

holm icke hava möjlighet att själva taga någon egentlig befattning med införselärendena.

Det tillvägagångssätt, som uti nu ifrågavarande hänseende tillämpas i Göteborg, Malmö och Stockholm och ett par andra orter, nämligen att exekutionsbiträde äger att själv meddela beslut om införsel, torde otvivelaktigt bäst överensstämma med det syftemål, som låg till grund för införselagens utsträckande till indrivning av skatterestantier. Syftemålet var nämligen att uppnå ett effektivare indrivningsresultat än som tidigare förelegat. Att endast utmättningsman personligen skall få meddela beslut om införsel kan nämligen omöjligen förenas med strävandet efter att åstadkomma snabba och rationella utvinningsresultat av skatterestantierna.

Som framträdande olägenhet inom nuvarande beskattnings- och uppbörds-system har framhållits, att så avsevärt lång tid förflyter mellan inkomstens förvärvande och tidpunkten, då därpå utgående skatter skola erläggas. Genom att påförda skatter icke inbetalas i rätt tid under respektive uppbördsterminer utökas tidsskillnaden än ytterligare. Det föreligger därför giltig anledning att tillse, att uttagandet av restförda skatter icke onödigt försenas. Införselinstitutet är ett relativt verksamt medel, när det gäller att få in skatterestantierna inom rimlig tid. Ett oeftergivligt villkor för att införselagen därutinnan skall kunna fylla sin uppgift är dock, att lagen får tillämpas förnuftigt och icke tyngas av besvärande restriktioner. Ett mindre gott tillvaratagande av tiden vid skatteindrivningen kan åsamka samhället många tiotusentals kronor i förluster. I allmänhet står nämligen skatteprocenten i sådan proportion till inkomsten, att det icke låter sig göra att uttaga skatterestantier, som belöpa sig både på äldre årgångars och senaste årets taxeringar.

Att endast utmättningsmännen skola få meddela beslut om införsel är en formalism, som i hög grad motverkar den uppgift, som införsellagen, då den 1918 utsträcktes att gälla jämväl för indrivning av resterande utskylder, väntades fylla. Givetvis kan man ej förvänta effektiva resultat av indrivningen, när införselärendena, såsom nu sker på de flesta orter i vårt land, oavbrutet öka och utmättningsmännen — stadsfogdar och landsfiskaler — det oaktat ensamma skola besluta om införsel. På grund av andra mera komplicerade tjänstealliganden äro utmättningsmännen oftast förhindrade att ägna nödig tid och omsorg åt skatteinförselärendena. Det är icke möjligt för en utmättningsman att själv medhinna att nöjaktigt behandla tiotusentals införselärenden per år. Man kan knappast göra anspråk på, att en person skall hinna med att ens genomläsa ett så stort antal handlingar, och ändå mera omöjligt, för att icke säga orimligt, är det för utmättningsmannen att i tusentals fall inhämta sådan kännedom om gäldenärernas personliga förhållanden, som införsellagen föreskriver.

Redan före införsellagens införande hade det framhållits, att utmättningsmännens arbetsbörda var för stor. Antalet införselärenden för skatteindrivning är också i ständigt stigande, varjämte övriga tjänsteärenden även under senare år väsentligt ökats. Å de orter, där arbetsbördan blivit så

omfattande för utmätningsmännen, att det blivit praktiskt omöjligt för dem att själva behandla införselärendena, har ju också verkställandet av dessa exekutiva åtgärder, som ovan framhållits, måst överlämnas till exekutionsbiträdena.

När det nu befinnes, att lagtexten vid en ordagrann tolkning lägger hinder i vägen för införsellagens praktiska användning för skatteindrivning, borde man möjligen kunnat förvänta, att initiativ skulle hava tagits från utmätningsmannahåll för att få till stånd en ändring uti nu ifrågasvarande hänseende. Orsaken till att någon dylik framställning ej framkommit från utmätningsmännens sida, får emellertid sin förklaring, då ersättningsprincipen för indrivna utskylder tages i betraktande.

Med undantag för Stockholm och några få andra städer är det i restindrivningsförrättningen stadgat, att indrivningsavgiften skall delas lika mellan utmätningsmannen och det exekutionsbiträde, som anlitas för indrivningen. Nu tillgår det emellertid så, att ett stort antal utmätningsmän anlita exekutionsbiträdena endast för en del av indrivningstjänsten. De största restantieposterna, på vilka indrivningsavgiften är relativt givande, samt många andra restbelopp, som beräknas inflyta relativt lätt, utlämnas aldrig till exekutionsbiträdet, utan indrivs på annat sätt av utmätningsmännen. Detta förfaringssätt tillämpas ofta av utmätningsmän, då det rör sig om indrivning av resterande utskylder för arbetare och löntagare vid industrier, där ett flertal utskyldsbelopp kunna uttagas samtidigt genom införsel. Indrivningsprovisionen behålles då givetvis oavkortad av utmätningsmannen, men det gives också exempel på, att utmätningsmän först låta underlydande exekutionsbiträden kräva de restskyldiga och taga reda på deras anställningar, och sedan med ledning av exekutionsbiträdenas uppgifter låta ett skriv- eller kontorsbiträde utskrive införselbesluten och därpå ånyo beordra exekutionsbiträdet att delgiva vederbörande arbetsgivare införselhandlingarna, för att slutligen tillgodogöra sig hela indrivningsprovisionen. Genom att underteckna införselbeslutet anser utmätningsmannen då, att han själv fullgjort indrivningsförrättningen och följaktligen ensam är berättigad till hela indrivningsprovisionen. Förfaringssättet går också mycket lätt för sig därigenom, att arbetsgivaren i införselbeslutet åläggas att insätta innehållna medel å utmätningsmannens tjänstepostgirokonto.

Betraktas införselförfarandet i första hand som en samhällets angelägenhet och icke som ett ekonomiskt intresse för utmätningsmännen, så finnes ingen anledning att fränkänna landets exekutionsbiträden rätten att på eget ansvar fullgöra ifrågasvarande exekutiva verksamhet. När exekutionsbiträde anses kompetent att verkställa den relativt svåra exekutiva åtgärden att förrätta utmätning av lösöre, så bör han också äga rätt att utföra den betydligt enklare uppgiften att meddela beslut om införsel. I detta sammanhang må det även framhållas, att styrelsen för Svenska landskommunernas förbund i sitt utlåtande till Konungen över de uppbördssakkunnigas betänkande och förslag till rationell skatteuppbörd påvisat, att införsel i lön är en mera lätthanterlig anordning än utmätning och därför utan fara för miss-

bruk helt kan överlämnas till fjärdingsmännen vid indrivning av skatterestantier, att landsfiskalerna skulle utan skada kunna avkopplas från restindrivningen ifråga om de första åtgärderna samt att fjärdingsmännen härigenom kunna komma i åtnjutande av en större del av indrivningsprovisionen och därför lägga i dagen ett större intresse för indrivningen. Vad sålunda framhållits beträffande indrivningsförhållandena på landsbygden är icke mindre aktuellt och tillämpligt ifråga om de flesta av rikets städer.

Under åberopande av vad jag sålunda anført får jag hemställa,

att riksdagen måtte anhålla hos Kungl. Maj:t om övervägande och förslag till sådan ändring i gällande lagstiftning, att exekutionsbiträde och fjärdingsman tillerkännas rätt att vid indrivning av resterande utskylder och allmänna avgifter meddela beslut om införsel i avlöning, pension eller livränta.

Stockholm den 22 januari 1932.

J. B. Wiklund.
